

jeg gøre mig det meget let ved at undersøge, om de enkelte Underdommere kunde gøre det; men det vil jeg dog ikke. Det hele staar jo paa, om Højesteret kan siges at være organiseret saaledes, at man med Grund kan give den en saadan Myndighed. Nu er man vistnok her fra alle Sider enig om, at Højesteretsdommernes Uddannelse desværre er meget ensidig. Det har været fremhævet fra alle Sider og ogsaa bekræftet af Justitsministeren. Den højtærede Minister har dog afvist denne Kritik med Spørgsmaalet om, hvor han skulde faa Højesteretsdommere fra med en anden Uddannelse. Jeg har ogsaa i nogle Aar været Justitsminister, og jeg har haft min Opmærksomhed i høj Grad henvendt paa, om man ikke kunde faa Mænd med en mere almen Uddannelse, end de fleste Højesteretsdommere desværre har, til at tage Sæde i Højesteret. Men det var aldeles ikke let. Nu lagde der sig for det første den Hindring i Vejen i de Aar, jeg var Justitsminister, at der netop var en Række særdeles kvalificerede Mænd med den sædvanlige Uddannelse, som stod for Tur til at rykke ind i Højesteret, og som daarligt kunde forbigaa. Men for det andet, hvor skulde jeg gaa hen og finde Folk? En Henvendelse til de mest ansete Underdommere kunde kun blive besvaret med et Afslag; de havde en Stilling, som baade var langt, langt behageligere og bedre lønnet. Det er virkelig ikke noget rart Arbejde for det første at sidde og høre paa Procedure fra Kl. 9 til 2 — Højesteretsdommerne har det jo ikke som vi, at somme Tider er man her og hører paa, hvad der foregaar, somme Tider gaar man sin Vej, nej, de maa ifølge deres Embedspligt sidde paa deres Stol og høre paa Proceduren hver Retsdag — og dernæst at have meget Arbejde derudover. Det er et besværligt Kald, de beklæder, og, som det er nævnt fra mange Sider, Lønnen er meget lav i Forhold til deres Stillings Ansvar. Det var derfor ikke underligt, at det var vanskeligt at finde Folk. Dem, som paa Grund af gode Evner var avanceret op til anselige og vellønnede Stillinger, kunde det ikke hjælpe noget at henvende sig til og bede om at gaa ind i Højesteret. Derfor har man været henvist til de Folk, som gik ind i Ministerierne og derfra ind i Retterne, og for hvem det direkte Avancement blev, efter en ganske ensidig Uddannelse, at gaa op i Højesteret. At tillægge Mænd med denne Uddannelse en saa vidtgaende Beføjelse som den, her er Tale om, tror jeg

ikke vilde være heldigt. Det beror altsaa noget paa Lønningsforholdene; det er en uheldig Side ved Højesteretsdommernes lave Løn, at man ikke har kunnet faa og ikke kan faa Mænd, som har været ude i Befolkningen og levet sammen med den, saaledes som ikke alene Herredsfuldmægtigene gjorde i gamle Dage, men ogsaa Underdommerne, som virkelig blev godt kendt med Befolkningen og dens Kaar. Det havde været godt, hvis mange af de Folk kunde være kommet ind i Højesteret og dér have draget Nytte af den Livserfaring, de havde faaet. Men det kan det jo ikke hjælpe noget at græde over. Sagen er, som den er, og med den Uddannelse, Højesteretsdommerne nu har bag sig, naar de indtræder i Retten, er de i Sandhed ikke saa alsidigt og almenmenneskeligt uddannede til deres Embede, at man med Rimelighed kan tillægge dem en saa uhyre Myndighed, den højeste Myndighed i Staten.

Naar nu vor Højesteret i Almindelighed gør god Fyldest trods Dommernes noget ensidige Uddannelse, saa kan man godt besvare Spørgsmaalet om, hvorledes det da gaar til, med, at det er ganske naturligt, fordi Højesterets Opgave ogsaa er ret snæver og begrænset. Ifølge positivt Grundlovsbud skal Højesteret paa-kende Spørgsmaal om Øvrighedens Grænser, men ellers har Domstolene kun at dømme i Retstrætter mellem Borgerne. Med disse begrænsede Hverv for Øje er vore Dommere uddannet og vore Domstole organiseret, og dertil rækker deres Kræfter. Men jeg tror ikke, at deres Kræfter rækker langt ud over det. Hvis Domstolene skulde løse den langt mere vidtgaende Opgave at censurere Lovgivningsmagten, at vaage over, at Folks Ret til Religionsfrihed, til Ytringsfrihed, til Forsamlingsfrihed o. s. v. ikke krænkes, at Ejendomsretten i fuldt Omfang respekteres af Lovgivningsmagten, saa maatte Domstolene have en dertil egnet Sammensætning og Organisation, som nu helt mangler. Jeg forstaar ikke, hvorledes man kan gaa op her paa Talerstolen og som et Argument for, at Domstolene skal have Ret til at tilsidesætte en Lov som grundlovsstridig efter dens Indhold, paaberaabe sig, at alle danske Borgere skal i Domstolene have et Værn for deres Religionsfrihed, for deres Ytringsfrihed, for deres Forsamlingsfrihed, for deres Ejendomsret. Ja, man tror maaske noget paa, at der vil være Beskyttelse for Ejendomsretten, skønt de, der tabte